

Angående byggnadsminnesförklaring av Bönareds före detta komministerboställe, Bönared 1:1 i Bjurbäcks socken, Mullsjö kommun

Byggnadsminnesförklaringen avser huvudbyggnad jämte tvenne flyglar.

Historik

Bönared har under tiden 1794 - 1927 tjänstgjort som kaplans/ komministerboställe i Bjurbäck. Bjurbäck nämns som egen socken först 1783. Sedan 1659 finns handlingar rörande Bjurbäcks kapell, sannolikt tillkommet på tillskyndan av herrskapet på Bjurbäck och deras grannar på Näs. Sedan kapellet på 1780-talet fått en kyrkas alla rättigheter - begravingar, dop, vigslar etc - blev frågan om en egen prästgård på allvar aktuell. Redan 1725 hade kyrkan begärt att få Bönared till kaplansboställe återopande bl a den långa väg, som prästen hade att färdas från moderförsamlingen Bottnaryd. Frågan togs upp på nytt 1748 men först 1794 villfors denna anhållan. Enligt Kammararkivet skall Bönared 1/2 mantal frälse tidigare fungerat som officersboställe. Delar av huvudbyggnaden anges vara från 1600-talet.

Den nuvarande anläggningen har emellertid stildrag, som anger en om- och tillbyggnadstid till sent 1700- tidigt 1800-tal. Det förefaller ganska sannolikt, att bostället rustades upp då kaplanen tillträdde 1794.

Huvudbyggnaden är byggd i 1 1/2 plan och tycks ursprungligen varit en parstuga. Senare har tvenne rum fogats till ~~östra~~ gaveln. De fyra fönstren under främre fasadens takfot är trekantiga.

noira

De båda flyglarna är sannolikt samtida med mangårdsbyggnaden. Den ~~västra~~, en enkelstuga i 1 1/2 plan och med rektangulära vindsfönster, har tidigare fungerat som arrendatorsbostad. De timrade husen är täckta med stående, rödfärgad locklistpanel. Taken är belagda med tegel.

et södra

Rek 12159 Mariestad

Postadress

Gataadress

Telefon

Telex

Postgata

Folk

Hörnsgatan 1

0501-60000

598 40

33186-6

542 01 MARIESTAD

for word 3

Ur fastighetsboken har inhämtats att fastigheten inte är särskilt lagfaren utan endast angiven som "1/2 mantal krono". Fastigheten förvaltas enligt uppgift av Sandhems m fl församlingars pastorat. Ofta företrädes pastoratet av stiftsnämnden i Skara. Se för övrigt utdrag ur översiktlig kulturhistorisk inventering, Mullsjö kommun, Skaraborgs läns museum 1977.

Sedan frågan väckts om att förklara ovanstående byggnader för byggnadsminnen har förslag till skyddsföreskrifter upprättats. Pastoratet och stiftsnämnden, riksantikvarieämbetet och statens historiska museum samt byggnadsnämnden i Mullsjö kommun har förklarat sig icke ha något att erinra mot en byggnadsminnesförklaring samt har godkänt de föreslagna skyddsföreskrifterna.

Då ovannämnda byggnader bevarar egenarten hos gången tids byggnadsskick och med hänsyn därtill är att anse som synnerligen märkliga, förklarar länsstyrelsen jämlikt 1 § lagen (1960 nr 690, omtryckt 1976 nr 440) om byggnadsminnen, byggnaderna för byggnadsminnen. I samband härmed meddelar länsstyrelsen jämlikt 2 § nyssnämnda lag följande skyddsföreskrifter.

1. Byggnaderna får inte rivas, flyttas eller till sitt yttre byggas om, eller på annat sätt förändras.
2. Arbeten i huvudbyggnadens inre som innebär ändring av befintlig rumsindelning skall utföras i samråd med länsstyrelsen.
3. Byggnaderna skall underhållas så att de inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten skall utföras på sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar.
4. Det område kring byggnaderna som avgränsats med röd linje på karta som tillhör dessa föreskrifter skall hållas i sådant skick att byggnadernas utseende och karaktär inte förvanskas.

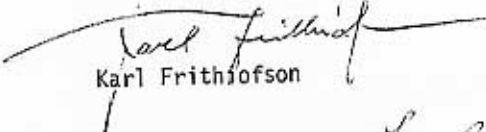
Inom området skall genom länsstyrelsens försorg och på statens bekostnad sättas upp anslag som utvisar att byggnaderna åtnjuter skydd enligt ovannämnda lag.

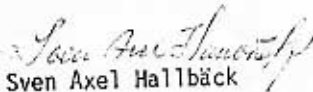
Detta beslut skall jämlikt 14 § tredje stycket i ovannämnda lag lända till efterrättelse utan hinder av förd klagan.

./. Besvärshänvisning bilaga formulär nr 5.

Vid den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket länsstyrelsens styrelse beslutat, har förutom föredraganden länsantikvarien Hallbäck även länsrådet Norling, länsarkitekten Ridal och länsassessorn Egnell deltagit.

I styrelsens beslut deltog förutom landshövdingen ledamöterna E Andersson, K-E Axelsson, A Blomkvist, H Davidsson, O Grahn, A-M Gustafsson, A Gustavsson, E Högemark, P Jansson, C Lindberg, A Nilsson, K-G Olausson, S Svensson och I Virgin.

Karl Frithiofson

Sven Axel Hallbäck

Kopia till:

BN
FBM
jurenh
KS
lmenh
länsmuseet, Skara
BAX rek+mb
SPV
Stiftsnämnden, Skara
registret
akten
2 överex
JHE
styrelsen

Meddelande till inskrivningsmyndigheten vid Falköpings
Fingsrätt ofördröjligen efter det att beslutet vunnit
laga kraft.

Källor:

Antikvariskt-topografiskt arkiv, Länsmuseet, Skara
Kammararkivet
landsarkivet i Göteborg
Skaraborgs länsmuseum's byggnadsinventering i Mullsjö 1977

BÖNARED

11

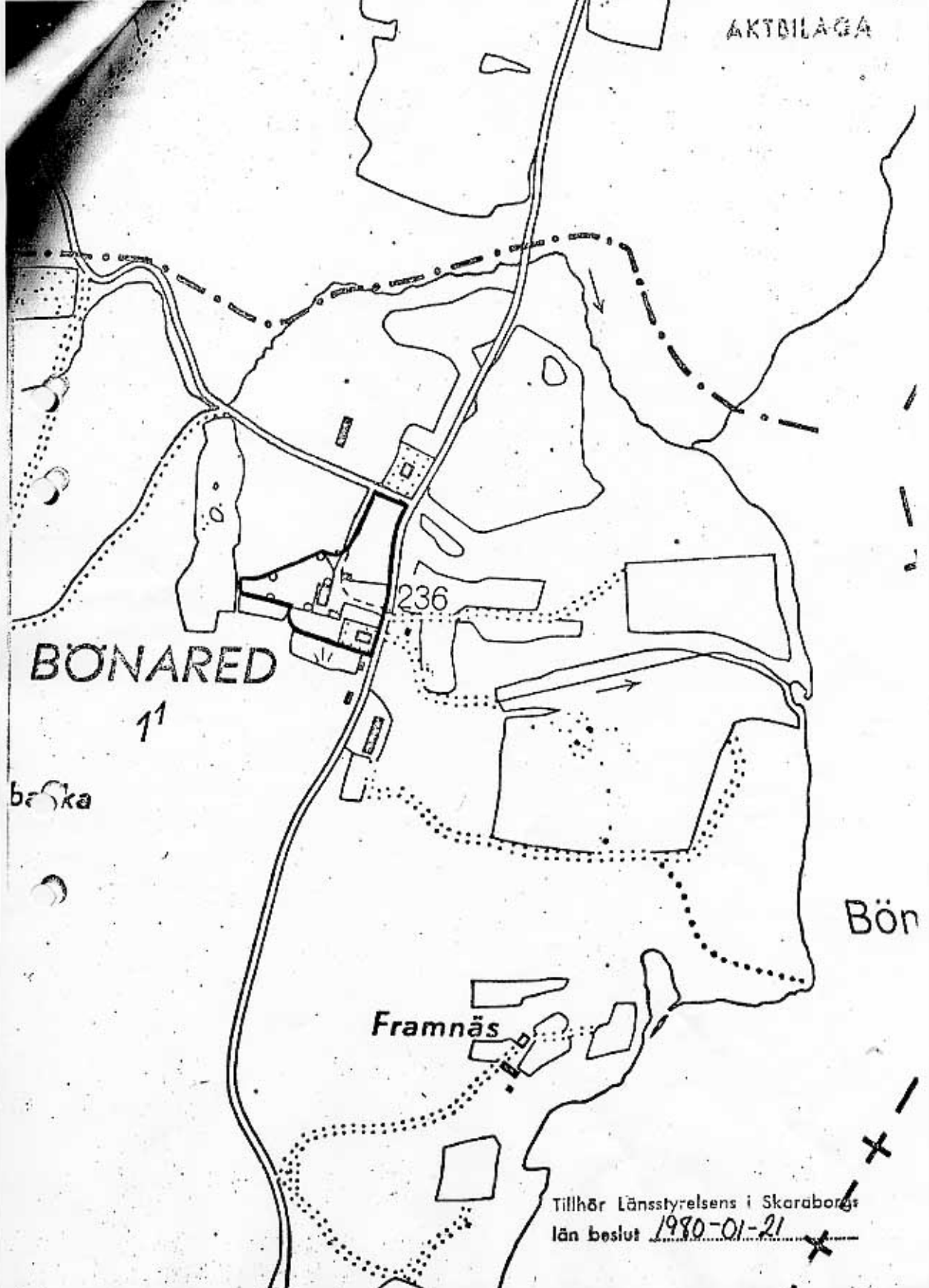
beäskä

236

Framnäs

Bön

Tillhör Länsstyrelsens i Skaraborgs län beslut 1980-01-21

LÄNSSTYRELSEN
Skaraborgs län
PLANERINGSÄMNINGEN
Tf länsantikvarie
E Allard/GP

BESLUT

1990-02-04

11.392-1055-77

Sandhems pastorats kyrkoråd
500 42 SANDHEM

Rättelse

Med anledning av vissa smärre felaktigheter i länsstyrelsens beslut den 21 januari 1990 angående byggnadsminnesförklaring av Bönareds före detta komministerboställe ber länsstyrelsen härmed få översända följande rättelser.

I beskrivningen av huvudbyggnaden: "östra gaveln" skall vara "norra gaveln".

I beskrivningen av de båda flyglarna: "Den västra, en enkelstuga" skall vara "den södra, en enkelstuga".

Elisabeth Allard

Elisabeth Allard

Utan avgift

Kopia till:

BH
FRM
jurenh
KS
Imenh
länsmuseum, Skara
RAA
SPV
Stiftsnämnden, Skara
registret
penh
Z överex
styrelsen
JHE
akten